

היחידות המיוחדות

של שב"ס

מבוא

שירות בתי הסוהר עומד היום במרכז המאבק של מדינת ישראל כנגד הטרור הפלילי והטרור הביטחוני.

בין כותלי 32 מתקני הכליאה של שב"ס כלואים יותר מארבע עשרה אלף אסירים פליליים מסוכנים, השפוטים לתקופות מאסר של שנה עד אלפי מאסרי עולם מצטברים, וכן כעשרת אלפים מחבלים, רובם עם דם על הידיים, שהרחקתם מפני החברה הכרחית לשמירת שלום אזרחי מדינת ישראל.

שמונת אלפים סוהרי הביטחון של שירות בתי הסוהר והיחידות המיוחדות שלו מתמודדים מדי יום עם עשרות ליוויים של אסירים מסוכנים אלה, על פי החוק, ונותנים מענה מקצועי ומידי לאירועים תכופים של הפרות סדר, ניסיונות חטיפה ותקיפות סגל.

שב"ס עומד מול איומים קשים כמו בריחה מתוך מתקני הכליאה, תקיפת אנשי סגל, חטיפת סוהרים כבני ערובה, מהומות, תקיפת רכבי ליווי, הברחת אמצעי לחימה ואמצעי קשר, הברחת סמים ואלכוהול והכוונת פעילות עבריינית - פלילית וביטחונית - מחוץ לכותלי הכלא.

התמודדות הארגון עם תרחישים אלו מחייבת מקצועיות, למידה מתמדת, מיומנות והתמחות. לצורך כך וכדי להצליח באופן מיטבי בפעילות הארגון בשגרה ובחירום, הוקמו שלוש יחידות מבצעיות מיוחדות: יחידת דרוו - יחידת הסמים, יחידת מצדה ויחידת נחשון. בנוסף, פועל מערך הכלבים, יחידה מיוחדת העוסקת בהפעלת בעלי חיים לסיוע באבטחת מתקנים וליוויים. אלו אמונות, כל אחת בתחומה הייחודי, על ההתמודדות היומיומית עם האיומים והסיכונים בתחום מתקני הכליאה ומחוץ להם.

היחידה ברמלה. במסגרת גדוד דרומי פועלות פלגות ציון, שקד ואורן; במסגרת גדוד צפוני פועלות פלגות אגוז וארז; במסגרת גדוד מרכז פועלות פלגות אלון, דן וחורב.

הלוחמים

היחידה מונה כ-800 לוחמים יוצאי יחידות קרביות ובעלי כשירות מבצעית גבוהה. הלוחמים שגויסו ליחידה עוברים קורס סוהרי ביטחון, ואחריו קורס לוחמים יעודי שנמשך חמישה שבועות בפיקודו של קצין הדרכה ובהדרכת מדריכים מבצעים מתוך היחידה. סיום הקורס הוא תנאי לקבלת הלוחמים ליחידה בתפקיד לוחם. רמת האינטנסיביות בקורס גבוהה. כלולים בו אימוני גוף, קרב מגע ואגרסיביות, נשק ארוך, נשק קצר ותרגולים טקטיים המדמים מצבי חירום. כל זאת על פי תוכנית

משימות היחידה

- ליווי אסירים ועצורים פליליים ובטחוניים בין מתקני הכליאה של שב"ס לבין מתקניה של משטרת ישראל.
- ליווי אסירים ועצורים בטחוניים לבתי המשפט הצבאיים בשטחים ואבטחתם במהלך הדיונים.
- ליווי אסירים ועצורים המובאים לדיונים בבתי המשפט הפליליים ברחבי המדינה ואבטחתם במהלך הדיונים.
- ליווי אסירים ועצורים בין מתקני החקירה של שירות הביטחון הכללי, כולל תחקור בתוך כלי הרכב.
- סיוע בחיפושים רחבי היקף בבתי הסוהר לאיתור אמל"ח, סמים, מכשירי טלפון ניידים ועוד.
- אבטחה של אנשי סגל שאימו עליהם ובני משפחותיהם.
- הבאת אסירים מחו"ל על פי הסכמי הסגרה.
- התערבות באירועים חריגים בבתי הסוהר, על מנת להשליט את הסדר והביטחון.
- תוכנית הליוויים בנויה על סמך מסלולים מובנים, אשר מותאמים לצרכים של בית הסוהר, גורמי חקירה והנהלת בית המשפט.

לוחמי נחשון חשופים לסיכונים ולאומים בעת ביצוע משימותיהם. ביניהם:

- פיגועים חבלניים מתוכננים במתארי ירי ומטענים לצורך חילוץ/חיסול אסירים.
- פגיעה פיזית בלוחמי היחידה מצד אסירים.
- נסיונות בריחה מתוכננים או אקראיים של אסירים מרכבי הליווי וממתחם בתי המשפט.
- התפרעות המונית של אסירים, מחבלים ובני משפחותיהם באולמות הדיונים.

מבנה היחידה

יחידת נחשון מחולקת לשלושה גדודים בפריסה ארצית. הגדודים פועלים תחת פיקודו והנחייתו של מטה היחידה, הממוקם במפקדת

יחידת נחשון

היחידה המרכזית לליווי אסירים ואבטחתם

אוכלוסייה מסוכנת, אלימה ובעלת סיכוי גבוה לבריחה, והם נמצאים בתנועה במשך שעות, ביום ובלילה, בכל כבישי הארץ. ביצוע המשימות דורש מלוחמי היחידה מיומנות מבצעית גבוהה מאוד והקפדה קבועה על נהלי הביטחון.

היחידה בוחנת בקביעות את תורת ההפעלה והלחימה, מגדירה את מרכיבי התפקיד של הלוחם, מתאימה את תקני כוח האדם ורכבי הליווי שלה למשימות החדשות ומשדרגת את מערך ההדרכה והאימונים.

מעבר של אסירים ממקום למקום הוא נקודת תורפה בהשגחה עליהם, מאחר שבאותן שעות האוכלוסייה המסוכנת אינה כלואה מאחורי סורג ובריח. משימת

הלוחמים בעת הליווי, לפניו ואחריו, קשה ומורכבת, ומחייבת ערנות, דריכות והקפדה סייזיפית על כל פרט. פעילותם כוללת חיפוש דקדקני על האסיר ובצידו בעת קבלתו לרכב הליווי, כבילה על פי רמת מסוכנותו, יצירת שליטה ושימורה בעת אחזקתו ובכלל מגע עמו על מנת למנוע תקיפה, וכן סיכול מבצעי מסווג. בעת החיפושים על האסירים ובחפציהם מוצאים לוחמי היחידה מדי יום עשרות חפצים מסוכנים שלאסירים אסור להחזיקם, ובהם דוקרנים, פתקים לתכנון פיגועים (אשגרים), מכשירי טלפון ניידים להכוונת פח"ע מבין כותלי הכלא ועוד.

יחידת נחשון הוקמה בשנת 1973. שמה הראשון היה אב"מ - אבטחה ומבצעים. בשנת 1993 הוסב שמה ל"נחשון", על שם נחשון בן עמינדב שקפץ ראשון לים סוף וסחף אחריו את כל העם.

יחידת נחשון היא היחידה המרכזית לליווי אסירים ולאבטחה, ומשמשת כוח התערבות של שב"ס בהפרת סדר לטובת שמירה על הביטחון והסדר במיתקנים השונים. מבחינה מבצעית ומבחינה פיקודית היחידה כפופה ישירות לראש מינהל הביטחון של שב"ס. משימות הליווי שלה מבוצעות בהתאם להחלטותיו ונגזרות מהנחיות של שב"ס, צה"ל, שב"כ ומשטרת ישראל.

יעוד היחידה

לוחמי נחשון מלווים מדי יום כ-1,400 אסירים פליימיים ואסירי פעילות חבלנית עוינת ברכבי הליווי של היחידה. מדי שנה מלווים הלוחמים כ-250,000 אסירים. מדובר בתנועת כוחות בהיקף חסר תקדים בארץ ובעולם, שכן מספר הדיונים היומי של אסירים ועצורים דומה למספר האסירים בשני בתי סוהר.

ליחידה עשרות כלי רכב מבצעיים ייחודיים, אוטובוסים, משאיות ואופנועים המותאמים למשימות הליווי של הלוחמים. כלי הרכב משמשים כבתי כלא ניידים הנושאים

נפגעים, כולל פגיעה בלוחמי נחשון. במקרה אחר - לוחמי נחשון אשר ליוו אסיר ביטחוני לדיון בבית משפט סאלם-שומרון - ערכו חיפוש דקדקני בכליו ומצאו כי האסיר הסליק בתוך ספר הקוראן שברשותו חומר רב המיועד לגורמים עוינים. מדובר באסיר השפוט לשנות מאסר רבות בגין ניסיון לבצע פיגוע בישראל. מדובר בניסיון ציני, אחד מני רבים אותו חושפים לוחמי נחשון, לעשות שימוש לרעה בספרי קודש לצורך תכנון פיגוע. בפעילות ייחודית נוספת של יחידת נחשון לפני זמן מה התגלה מידע שהוביל לחשיפת גופתו של החייל אילן סעדון.

יחידת נחשון סיכלה פיגוע תופת שאמור היה להתבצע. לוחמי נחשון תפסו בעת חיפוש דקדקני על גופו של אסיר ביטחוני אשגר שמפרט בצורה מתוכננת פיגוע שאמור היה לצאת לפועל ע"י מחבלים. באשגר שפירט את מסלול הנסיעה של רכבי נחשון המעבירים אסירים ועצורים ביטחוניים ממתקני הכליאה של שב"ס לבית המשפט במחנה עופר. התכנון המפורט של הפיגוע כלל מיקום מדויק בו יחכה רכב של מחבלים אשר ירצחו את לוחמי נחשון ברכב הליווי, ישתלטו עליו וימלטו למעבר לשטחי ישראל בכיוון כביש 443, ליד צומת בית סירה, שם ירו גם בחיילים ובמתנחלים. כאמור - תפיסת אשגר זה סיכלה פיגוע חמור ורב-

יחידת מצדה

יחידת עילית – יחידת ההתערבות של שירות בתי הסוהר

של תפיסת בני ערובה בין כותלי הכלא. בעת פרוץ אירועים אלה, בעבר, הסתמך שירות בתי הסוהר על כוחות סיוע חיצוניים. השינוי במצב וריבוי האירועים הצריך באופן דחוף הערכה מחודשת של צורכי הביטחון והיערכות ארגונית בהתאם, כולל שימוש בנשק אל-הרג לנטרול פעילות, באופן שאינו מהווה סיכון לחיי האסירים.

בקיץ 2003 – בבוקר שלאחר אירועי כלא שקמה, במהלכם התפרעו מאות מחבלים רוצחים בין כותלי בית הכלא – נפלה ההחלטה. נציב בתי הסוהר החליט להקים יחידה ראשונה מסוגה בארץ, יחידה שתיתן מענה לכל תרחיש אפשרי במתקני הכליאה של שב"ס וצה"ל. מדובר ביחידה המתמחה בלוחמה זעירה, תוך שימוש באמצעי אל-הרג משוכללים.

הלוחמים:

היחידה מורכבת ממספר צוותים ומהווה כוח זמין 24 שעות ביממה. הצוותים משתתפים בעשרות אימונים ייעודיים מדי שבוע, המתמקדים בכל תרחיש אפשרי, וכן מבצעים

מצדה היא יחידת ההשתלטות המבצעית של שירות בתי הסוהר, הפועלת בעת אירועים מורכבים בתוך מתקני הכליאה של שב"ס, תוך מתן סיוע מבצעי לגורמי ביטחון שונים.

יחידת מצדה ניצבת ברף העליון של היחידות המיוחדות בארץ ובעולם, בתחומי פעילותה הייחודיים ובתחום השימוש בנשק אל-הרג.

היחידה הוקמה בסוף שנת 2003 והיא כפופה ישירות להנחיות ראש מינהל הביטחון בשב"ס.

הרקע להקמת יחידת מצדה:

אוכלוסיית האסירים במדינת ישראל מורכבת ממספר גדול של אסירים המהווים סיכון ביטחוני ופוליטי לחברה ולשלום הציבור בישראל. אסירים אלה מהווים איום מתמיד על סגל בית הסוהר ומנסים לעיתים להפר את המשמעת בכלא ולהפריע להוצאת סדר היום לפועל. תופעה זו באה לידי ביטוי בעלייה חדה במספר תקיפות אנשי הסגל, בשילוב מהומות, התפרעויות ונסיגות לחטיפת בני ערובה לצורכי מיקוח. בהיסטוריה של מדינת ישראל נרשמו עשרות מקרים

כשירות מבצעית, שמטרתה להכשיר את הלוחמים להתמודד עם תרחישים אפשריים בהם הם עלולים להיתקל במהלך משימתם ובמהלך החיכוך עם הכלואים. בנוסף, הלוחמים מתאמנים כדי לשמר את כשירותם באופן שוטף, וכל לוחם נבחן פעמיים בשנה בבוחן כשירות מבצעית כתנאי להישארותו ביחידה.

מסגרות צוותיות

- **צוותי ליווי אורגניים:** מונים כ-15 לוחמים המבצעים משימות ליווי שגרתיות בין מתקני הכליאה לבתי המשפט.
- **צוותי שב"כ:** שמונה צוותים קטנים אשר פועלים מול שירות הביטחון הכללי ומלווים עצורים בין מתקני החקירה.
- **צוותי הארכות מעצר:** חמישה צוותים קטנים אשר מובילים עצורי פח"ע להארכות מעצר.
- **צוות אופנוענים:** בצוות שלושה אופנועים מדגם קאוואסקי דו שימושי ושישה רוכבי אופנוע. צוות האופנוענים מוביל את שיירת כלי הרכב מלפנים ומאבטח אותה, מבצע סריקות שטח, כאשר תפקידו לזהות בעיה או מכשול אשר עלולים לעכב או לסכן את רכבי הליווי. בשל יכולותיו, הצוות ייתן מענה ראשוני בעת אירוע בריחה או ירי לכיוון רכבי הליווי.
- **צוות הכלבנים:** הצוות מונה 11 כלבי סויר ו-11 נוהגי כלבים. הצוות משתלב בליווי של אסירי פח"ע, אסירים פליליים, שב"כ וניוד אסירים מסוכנים לבתי המשפט הצבאיים. נוהגי הכלבים עוברים הכשרה יחד עם הכלבים במשך כחצי שנה במתכונת של פנימייה ובמסגרות שונות: משטרת ישראל, חברות אזרחיות ומרכז להכשרת בעלי חיים בשב"ס. עיקר חשיבותו של הכלב היא ביכולותיו להרתיע, לקיים מרדף, לסכל ניסיון בריחה ולזהות ולנטרל מקור ירי.
- **צוות מאבטחי מאוימים:** המאגר היחידתי מונה כ-35 לוחמים בעלי רמת כשירות מבצעית גבוהה ביותר. לוחמים אלה עוברים הכשרה ייעודית במסגרת היחידה, מעבר לקורס הלוחמים, ומבצעים משימות אבטחה צמודות - 24 שעות ביממה - לקציני שב"ס וסוהריו אשר ספגו איומים. זאת על פי אפיון "סל אבטחה" על ידי מחלקת הביטחון והאסיר.

ערוכים לשינויים

משתנים רבים חוללו תמורות בפעילות היחידה בשנים האחרונות. בכללם הגידול העצום במספר העצורים והאסירים הבטחוניים מאז מבצע "חומת מגן" והעמקת פעילות המעצרים לסיכול הטרור, מלחמת החורמה שהכריזה המשטרה על משפחות הפשע והיווצרותו של דור חדש של אסירים ועצורים בעל רמת תעוזה וחוצפה שלא נראו בעבר. כל אלה גורמים לניוד רב יותר של אסירים ועצורים, ליצירת לחץ כבד על מכלולי המעבר המהווים תחנות ביניים בעת ביצוע הליוויים ברחבי הארץ, וכן לעלייה משמעותית בשעות העבודה של הלוחמים.

יחידת מצדה

שעת לילה, ללא ירח, אחת וחצי אחר חצות. 840 אסירים פליליים וביטחוניים בכלא במרכז הארץ נמים את שנתם, עשרות סוהרי ביטחון דרוכים בעמדות ממתנינים לבלתי צפוי להתרחש בדקות הקרובות. ר. - לוחם ביחידה - פותח דלת ברזל מנדטורית. למרות שנותיה הרבות הדלת מגיבה ללא חריקה מיותרת. לוחם מצדה נכנס לתוך חדרו של אסיר ביטחוני מהמסוכנים שמחזיק שירות בתי הסוהר בין כתליו. לוחמי היחידה המיוחדת נכנסים מבעד לדלת. חיפוש מהיר אחר נשק קר ומכשיר סלולארי, באותה העת. המחבל פותח עין תורנית ונדמה לו כי האיש העומד מולו רעול פנים הוא חלום בלהות, המחבל מסובב את הגב וממשיך לישון. דקות אחדות לאחר כניסתם השקטה יוצא הצוות עם מכשיר טלפון נייד ודוקרן מאולתר והדלת נסגרת חרש. בבוקר יספר האסיר על חלומותיו לחבריו לטיול בחצר ואת הטלפון הנייד הוא יחפש זמן רב.

רכב שטח לבן וללא סימני זיהוי גולש ביום שמש אביבי וקריר לשער האחורי של מבנה ישן באחד מבתי הסוהר בארץ. פריסה מהירה בשטח של הציוד הרב. בדקות עוטים עליהם הלוחמים את מדיהם המיוחדים, השכפ"ץ והאמצעים הנלווים החיוניים. בחריץ שמשאירה מסכת הסקי מבצבצות עיניהם של צעירים בשנות העשרים לחייהם - לוחמים מזוינים מכף רגל עד ראש. בלתי מזהים. תיקי הציוד האישי של הלוחמים מונחים בצד. כל התיקים זהים. השוני היחיד - לכל תיק תו מודבק עם שמות הלוחמים, בראשי תיבות. פקודות קצרות, כל אחד מהצוותים יודע את משימתו. התעדכנות מהירה, פרק זמן מינימלי שנדרש לאיסוף דקדקני של מודיעין. מפות ממוחשבות נפרשות, תכנון מדויק מוכן. הלוחמים מתפרסים בשטח בשקט מופתי. האות ניתן, נשמעים פיצוצים ועשן צבעוני מתמר באוויר. תוך פרק זמן שנמשך שניות בלבד מושגת שליטה על החדר כולו. בני הערובה כבר מקבלים טיפול רפואי והמחבלים שהשתלטו על התא מובלים החוצה כשידיהם כבולות. עוד מבצע מוצלח של מצדה הסתיים בהצלחה. בני המשפחות של הלוחמים לא יידעו לעולם באיזה מבצע נועז ומסוכן השתתפו.

בשגרה משימות ייעודיות ייחודיות בארגון. לוחמי היחידה מיומנים ברמה מבצעית גבוהה ביותר, בדומה ליחידות ללוחמה בטרור בעולם. בעיתות חירום לאומי נותנת היחידה מענה לשאר כוחות הביטחון בארץ ומשתתפת בתרגילים ארציים לכוחות מיוחדים. כל לוחמי היחידה בעלי עבר קרבי בשירותם בצה"ל (רובאי 70 לפחות), רובם קצינים בוגרי סיירות ויחידות עילית מכוחות הביטחון השונים. הלוחמים נטלו בעברם חלק פעיל במבצעים מיוחדים בארץ ובעולם וכולם שולטים בתחומי

הלוחמה הזעירה, קרב מגע, ירי צלפים, אבטחת אישים ועוד. כל הלוחמים ביחידה עברו קורס שנמשך כחצי שנה וכלל תכנים ייחודיים בנושאים ייעודיים והכשרה בתכני הלוחמה הזעירה ביחידות בארץ ובעולם.

משימות היחידה:

- חילוץ בני ערובה תוך ביצוע השתלטות על גורמים עוינים בתוך מתקני שב"ס
- השתלטות על אסירים בעת נסיונות חטיפה לצורך פיגוע מיקוח, התפרעויות ועוד, תוך ביצוע הקפאת מצב בעת אירוע בעל סיכון לחיי אדם
- השתלטות על

תקיפת מתקן נייד של

- אסירים מצד גורמים עוינים
- תפקוד ככוח סיוע מבצעי לגורמי הביטחון השונים: צה"ל, מג"ב, משטרת ישראל
- מ"מ לצורך איסוף מודיעין ויכולת מבצעית

המידור ביחידה

מידור הוא מילת מפתח ביחידת מצדה: מידור בין הצוותים במשימותיהם, חשאיות של הלוחמים, שמותיהם ומראם. ללוחמי מצדה ברור שכל הדלפה ולו הקטנה ביותר עלולה לסכל פעילות ולגרום לתוצאות הרוות-גורל הכרוכות בסיכון חיי אדם. לוחמי מצדה עושים בכל משימותיהם ומבצעייהם כובעי גרב שחורים. אין חשיבות לשמות, אלא למקצועיות הלוחם הניצב מאחורי המסכה. המידור גם מונע חשיפת האמצעים הפיזיים והלוחמניים בהם משתמשים ביחידה. אפילו בעת יציאה לחיפוש - גם כשהמידע ממוקד - לוחמי מצדה מבצעים עבודה כל כך

יחידת דרור

יחידת המודיעין של שירות בתי הסוהר – Top secret

כללי:

יחידת המודיעין דרור, העוסקת בלוחמה בסמים בשירות בתי הסוהר, החלה פעילותה בשנת 1995. היעד המרכזי של היחידה - איסוף מודיעין, חשיפת שיטות הברחה והסלקה וחיפוש סמים בבתי הסוהר.

היחידה כפופה למחלקת המודיעין של שירות בתי הסוהר ופועלת בהתאם להנחיותיה. משימותיה העיקריות נובעות מאיסוף וממידע מודיעיני לביצוע חיפוש סמים וחומרי נפץ בבתי הסוהר השונים או על מבקרים במתקני השירות.

לוחמי היחידה פועלים בכל בתי הסוהר של שב"ס ובמתקנים מיוחדים. באחריות היחידה מתקן מרכזי בבית מעצר הדרים, בו מתבצע מעקב אחר אסירים המחזיקים בגופם סמים.

בעת חירום משמשת היחידה כוח התערבות לטיפול בהפרות סדר. כחלק מעבודה מודיעינית מוטלות על היחידה משימות מסוגות מיוחדות, וזאת על פי הנחיות נציג בתי הסוהר.

ללוחמי יחידת דרור מוקנות מכוח החוק סמכויות מעצר וחיפוש.

הלוחמים:

יחידת דרור מונה עשרות לוחמים. כל הקצינים והלוחמים ביחידה הנם בעלי ניסיון רב בעבודת שטח ביחידות השונות. כולם עבדו כקציני מודיעין, ביטחון, סמלים וזקפים בבתי הסוהר בארץ.

לוחמי היחידה מחולקים לצוותים ומבצעים באופן שוטף פעילויות חיפוש, מעקבים ו'שליפות', אבטחת אישים והדרכות ביחידות השונות. תכנית העבודה של היחידה בנויה במחזוריות וכוללת שבועות של חיפוש, 'שליפות' והדרכות.

על צוותים אלה ממונים מקצועית מפקד היחידה, איש מודיעין מנוסה וחתיק, קצין מבצעים, קצין ייעודי וקצין מודיעין מיוחד.

משימות היחידה:

- מעקב סמים באמצעות שליפת אסירים למתקן היחידה, להוצאת סמים מגופם.
- סיכול ומניעת הברחת אמצעים אסורים וסמים על ידי השלכתם מחוץ לחומות ולחצרות הכלא.

יחידת מצדה

מדויקת, כך שהם יאתרו את האלמנט המבוקש גם בלי לדעת מראש מהו. החיפושים ייערכו מסביב, וכך יושגו גם אביזרים נוספים שאסורים לאחזקה.

ערוכים לכל תרחיש אפשרי

לוחמי היחידה שוקדים מאות שעות מדי חודש על חשיבה, תכנון, תרגול ולמידה. במסגרת אימונים מפרכים נערכים הלוחמים לתת מענה לכל תרחיש אפשרי, מהמורכבים ביותר שעלולים לקרות. ביצוע התרגילים מחייב איסוף והפעלת מודיעין שטח ברמה המדויקת ביותר, גם במצבים בלתי אפשריים. על סמך מודיעין מבצעי זה נערך לכל אירוע תכנון פעילות שונה. אין תרחיש אחד הדומה לשני. ביצוע תרגילים אלה מחייב מאמץ פיזי, האזנה מדוקדקת ותכנון לפרטי פרטים.

ביחידה צוות הדרכה מיומן ובעל ניסיון עשיר בתחומים רבים. כל אחד מהמדריכים מתמחה בתחומו. צוותי ההדרכה עורכים את האימונים במתקן אימונים ובבתי הסוהר השונים. צוות הפיקוד של היחידה פיתח תורות לחימה בהתאם לצרכים שהוגדרו ולמטרות הלחימה של שבי"ס בטרור הפלילי והביטחוני.

מלחמה ללא פשרות בנגע הסמים

פותרים וסוגרים. לא מוותרים: אין דילוג ואין פספוס. השעות עוברות והפריטים עוברים מערימה אחת לשנייה. העבודה מתבצעת בשקט ובריכוז רב, דבקים במשימה וממוקדים.

בשנה ממוצעת תופסים לוחמי היחידה ומונעים החדרה למתקני הכליאה של שב"ס, כמות סמים במשקל של יותר מ-12 קילוגרם. חישוב מהיר יראה כי מדובר בסכום של כ-90 מיליון שקל. מדובר בנשיפה רצינית ביותר בעורפם של סוחרי הסמים בכלל.

לזכות פעילות הסיכול של דרוור תיזקף העובדה, כי בגין כל תפיסות הסמים נפתחים תיקי אישום הכוללים הודאה של האסיר.

גם באגפים בהם שוהים אסירים ביטחוניים נותנת יחידת דרוור מענה, בעיקר כשיש מידע מבוסס על הימצאות חומרי נפץ וחומרים מסוכנים באחד התאים. חיפוש במקרה כזה, מעבר לאביזרים ולרכוש, מתבצע גם בסביבה ההיקפית של האגף, כולל קירות ורצפות.

מעקב סמים

ליחידת דרוור מכשיר "דרגלו" שנרכש על ידי שב"ס לפני מספר שנים. המכשיר דמוי כסא אוכל לתינוק, המאפשר לאסיר להוציא פסולת בצורה טבעית תוך שמירה מרבית על כבודו ועל צנעת הפרט. הכיסא עונה על צורכי היחידה בתפיסת הסם: לאסיר היושב על הכיסא במהלך מרבית שעות היום, אין שום אפשרות לגעת בסם. ניסיון העבר מראה כי האסירים מבינים על מה הם "יושבים" ומוציאים את הממצא מגופם תוך 48 שעות.

הצוות הטכני

ביחידת דרוור צוות מיוחד המכונה "הצוות הטכני". הצוות כולל מספר אנשים המבצעים תפקידים מיוחדים בכל מתקני שב"ס ומסייעים למשטרת ישראל ולגורמי ביטחון שונים. פעילותו של צוות זה סודית מאוד ומתבצעת בעיקר במישור הטכני, באמצעות מערכות שמע וראייה. אנשים אלה שאינם לובשי מדים כחולים מבצעים עבודה בעלת חשיבות מודיעינית.

איש - למעט נציב בתי הסוהר, ראש מחלקת מודיעין ומפקד יחידת דרוור - אינו יודע, מיהם ומהי עבודתם.

עשרה לחמש לפנות בוקר. לילה בלי ירח, והשחר טרם הפציע. רכבי היחידה מתכנסים בחנייה של אחד מבתי הכלא והלוחמים יורדים בזריזות ומכינים את צידם האישי לקראת כניסה לכלא. מתורגלים ומיומנים בפעילות שחרית הם מהלכם בשורה, לבושים חולצותיהם השחורות שהכתובת "לוחמים בסמים" מתנוססת על גביהן. חושך ודממה בחוץ. שער הכניסה לכלא נפתח ותוך דקה יושבים כל הלוחמים ברחבת הסגל ועורכים תדרוך ביטחוני ומודיעיני מבצעי מהיר. היעד: אגף X. האסירים בכלא עוד נמים ואינם משערים מה יקרה בעוד מספר דקות. הלוחמים עומדים דוממים ומוכנים לפריצה מחוץ לשער האגף, ומיד עם פתיחתו ע"י הסוהר הם מזנקים פנימה בנוהל מזורז. שם המשחק: גורם ההפתעה. כל שנייה מיותרת תביא להסלקה ובליעה של סמים. כל צוות מתמקם ליד תא ובבת-אחת מבוצעת פריצה. לפחות 20 אסירים בכל תא מרימים ראשם מהכר, טרוטי עיניים הם משתאים לנוכח המתרחש. שוב הפתעה של "היחידה".

נכנסים לתאים במהרה, כדי למנוע אפשרות של בליעת סם. המטרה הראשונית - נטרול כל האסירים: האסירים שלא התעוררו - ממשיכים לישון, הצוותים נעמדים ליד המיטות ומושגת שליטה מלאה של לוחמי היחידה על התא. מעכשיו - כל תנועה, ולו המזערית ביותר - מפוקחת. החיפוש מתחיל.

חיפוש של יחידת דרוור הוא מבצע שאין לו אח ורע בכל שירות בתי הסוהר. הדקדקנות הקפדנית והיסודיות הן קו מנחה. הנוכחים במקום יודעים בוודאות: אין סיכוי שאמצעי קיים בתא ולא ימצא במהלך החיפוש. אם לא נמצא - סימן שעבר מקום או שיש לבדוק את אמינות המידע שהתקבל לגביו. מרגע זה - אין פינה, רהיט, פריט או חלק של החדר שלא ייסקר. כל סוהר בתא אחראי על גזרה בחדר. במקביל - כל הציוד של האסירים מוצא אל מחוץ לתא, שם ישובו בשעות הקרובות כמה סוהרי דרוור עם ערמות עצמות של ארונות ותיקים, יעברו פריט אחר פריט, ינברו וידפדפו בספרים, בתמונות, ימששו כפל אחר כפל בבגדים, יפתחו כל בקבוק, שמפו, או אריזה אחרת, יביטו בחשדנות בין גרגרי הקפה, עטים, תחתיות של צלחות, נייר דבק, גרביים, גזרי עיתונים... הכל נסקר. הלוחמים עובדים עם מברגים,

משימות מיוחדות:

מעצם היותה זרוע מבצעית מודיעינית מבצעת יחידת דרור משימות סודיות לפי הנחיות ראש מחלקת מודיעין ונציב בתי הסוהר, בהתאם למידע המתקבל משירות הביטחון ומגורמי ביטחון בכירים לגבי אירועים בעלי משמעות רת-גורל לחיי הציבור בישראל. פעילויות ומעקבים בסגנון ייחודי מבוצעים ע"י אנשי היחידה. משימות אלו מבוצעות באזורים שונים מחוץ לכותלי הכלא. כשהם לבושים בגדים אזרחיים - נטמעים לוחמי דרור בקרב הציבור, עוטים סממנים מוסווים ומצוידים באלמנטים ובאביזרים מיוחדים, המותאמים לצורכי המשימה. לוחמי דרור מיומנים בהסוואה ובהחלפת זהויות, על פי יעדיהם ומיקום המשימה. לוחמי היחידה מיומנים כזיקית המחליפה את צבעיה. הם נטמעים בציבור על מגזריו השונים, יהודי וערבי, בעת ביצוע משימתם המודיעינית. משימות אלה ותוצאותיהן משפיעות על הדרג המבצעי המקצועי בשב"ס ומשמשות ראיה בתיקים פליליים או ביטחוניים.

- ביצוע חיפושים בבתי הסוהר ובתאים וכן על אסירים בעת חזרתם מחופשות ומליווי חוץ.
- קיום תצפיות סמויות וגלויות על מנת למנוע מאזרחים להעביר לאסירים סמים וחפצים אסורים.
- שימוש בכלבים המיומנים באיתור חומרי נפץ וסמים.
- ביצוע מעקבים אחרי אסירים עם יציאתם לחופשה, בעקבות מידע מודיעיני קיים לביצוע עסקת סמים ומעצר האסיר/האזרח.
- קיום מעקב אחר האסירים המובאים לבתי המשפט, בתי חולים וכו' במטרה לסכל הברחת סמים לכלא.
- ביצוע פעילויות מיוחדות רחבות היקף במועדי ישראל ובחגי המיעוטים, לשם מניעת החדרת סמים ואמצעים אסורים לבתי הסוהר בעת חזרת האסירים מחופשה.

מתוך מעקב של יחידת דרור:

"צוות אחד, שימו לב למזדה האדומה המתקרבת לכביש הגישה לכלא. יוצא ממנה בחור בחולצה לבנה. הוא עומד לצד הרכב ומחכה. צוות שתיים - בחור נמוך בחולצה אדומה ומכנסיים קצרים יורד מהאוטובוס וצועד לצד השביל. שימו לב אליו..." באותן דקות יורד אדם נוסף מרכב סובארו שעוצר בצומת. הוא פוסע רגלית לכיוון צוות שלוש שמקבל התרעה מהצוות המתצפת בראש ההר. בינתיים פוגש הבחור עם החולצה הלבנה, המזוהה ע"י הצוות כאסיר החוזר מחופשה, מישהו שנראה כנותן לו סיגריה. הסיגריה לא מוצתת.

חצי שעה אחר כך מסתיימת עבודת התצפית. בשיתוף פעולה מושלם עם קצין המודיעין של הכלא נמסר בקשר כי ששת האסירים הגיעו ומחכים בהמתנות. המידע שנצפה מאשר גם הוא את המידע הראשון לגבי כוונת החדרת הסמים לכלא. המידע החדש שנאסף במעקב מצביע בצורה מדויקת על מקום ההסלקה על גופו של האסיר, או בתוך גופו. עוברים לשלב הבא: כניסה מהירה לכלא, עריכת חיפוש מדוקדק על האסירים ובחפציהם, שליפתם והעברתם בנוהל מיוחד לתאי המעקב המיוחדים של יחידת דרור במרתף בית מעצר הדירים. שם, אחרי חיפוש חוזר, ישבו כלאחר כבוד על כיסא מיוחד, עד שיוציאו את הסם. תיק ייפתח, שלום ולא להתראות לחופשות במהלך השנה הקרובה.

סיכום

התמודדות שירות בתי הסוהר עם אוכלוסיות אסירים שונות ומגוונות, הביאו את הארגון ולוחמיו להתמקצע ולהימנות עם מבין המתקדמים בעולם בתחום הכליאה על היבטיה המורכבים. במקביל, מוביל שב"ס בין גופי הביטחון בהתמודדות עם אירועים שליליים תוך הגנה מרבית על הסגל ועל האסירים.

שירות בתי הסוהר הנו גוף ביטחוני, המתמחה בשמירת עבריינים ומחבלים, ומהווה אחת מארבע זרועות הביטחון של מדינת ישראל, תוך עבודה מאומצת של סוהרים ולוחמים מסורים, מיומנים ומקצועיים.

לוחמי היחידות המיוחדות, סוהרי השטח ומפקדיהם - שותפים להצלחת הארגון בהשגת יעדיו ובביצוע משימותיו הייחודיות והמורכבות.

מערך בעלי חיים

יחידה מיוחדת העוסקת בהפעלת בעלי חיים לסיוע באבטחת מתקנים וליוויים

שנמנעו באופן מעשי על ידי הכלבים, בהם מניעת בריחת אסירים בכלא שאטה (1998), בכלא כרמל (2000), בבתי כלא אשל ואופק (2002), מניעת השלכת כמות סמים רבה וסכנים לכלא כרמל (2003) ועוד.

מערכת סיווג נביחות

שירות בתי הסוהר הגדיר צורך לשכלל את ממסר ההתראה שבנביחות הכלבים. ההתמודדות בנושא זה הייתה במספר מישורים, בהם איתור פתרון טכנולוגי לשידור מנות של נביחות אמת מהגזרות השונות אל בקרת בית הסוהר, על מנת לקצר את זמן התגובה אליהן. מערכות מסוג זה מותקנות ומופעלות בשב"ס ע"פ הצרכים המבצעיים ביחידות.

מערך כלבים ביחידת נחשון

ביחידת נחשון פותחה יחידת כלבים אשר פועלת במשולב בליווי היחידה לצורך אבטחת האסירים המסוכנים ביותר. מפעיל הכלב וכלבו פועלים כצוות לכל דבר. מידת האמון שרוכשים ליכולות צוות זה כה רבה עד כי נוכחותם משחררת 2 סוהרים למשימות חשובות אחרות.

מערך כלבים לטיפול בהפרות סדר

בחלק מיחידות שב"ס פותחו יכולות של כלבים מיוחדים לטיפול בהפרות סדר. כלבים אלה מוכשרים ומאומנים על ידי כלבני היחידות לפעול בקו ראשון של דיכוי הפרות סדר בעודן באיבן. הכלבים מאומנים ליכולות תקיפה והרתעה מסוגים שונים.

מערך סוסים לאבטחה היקפית בבתי הסוהר

פותח בשב"ס מערך סוסים לצורך אבטחה היקפית בבתי סוהר. צוות הפרשים מפעיל סוסים מאומנים ביחידות מסוימות אשר בהן קיים צורך לתנועה בשטחים סבוכים ומסובכים. הפרשים מתורגלים בתגובה מהירה לתרחישים שונים אשר עלולים להתממש כאיום על שגרת בית הסוהר הן מבפנים והן מגורמים חיצוניים.

מערך הכלבים של שירות בתי הסוהר

במחלקת ביטחון של שירות בתי הסוהר פועלת יחידה מיוחדת העוסקת בהפעלת בעלי חיים לסיוע באבטחת מתקנים.

הכלביות הממוקמות בתוך בתי הסוהר מספקות שירות אבטחה למרבית מתקני הכליאה של שב"ס ומשתלבות במשימה זו יחד עם אמצעי האבטחה האחרים, הפיזיים והאלקטרוניים. מערך הכלבים משמש להרתעת האסירים מפני כוונות בריחה ממשמורת חוקית ממתקני הכליאה של שב"ס.

משימות הכלבים

כלבני שב"ס פועלים בצורה מקצועית להכשרת כלבים למשימות אבטחה ושמירה בבתי הסוהר. הכלבים מגויסים מכוחות הביטחון האחרים: משטרת ישראל, צה"ל וממקורות אזרחיים. נערך תהליך הכשרה ואימון הנקרא "תהליך יצירת קשר", במהלכו מתמודדים הכלבים עם הכלבים המסוכנים, עד ליצירת אמון עמום. כלבים אלה לא יאפשרו לאדם זר לחלוף על פני הטריטוריה שלהם בגזרות הכלבים, ועל כך מבוססת תשתית הפעלתם. הכלבים עסוקים באימון הכלבים ובטיפוחם, בפעילות מבצעית ביחידות ובליווי תוך שמירה על בריאות הכלבים וניקיון מופתי של הכלביות והגזרות.

שיטת הזוגות

מערך הכלבים במתכונת של זוגות מעורבים: כלב+כלבה מעוקרת. עוצמת מערך הכלבים במתכונת זו הוכיחה עצמה בפרמטרים של גמישות ומהירות בחיבור בין הכלבים, ואפקט הלהקה המושג בשניים (זכר דומיננטי ומרשים, בשילוב נקבה שהיא בדרך כלל קולנית יותר). תרומת הכלבים למניעת בריחות מתבטאת לרוב במניעה על בסיס גורם ההרתעה החזק, אולם ניתן לתאר מספר מובהק של מקרי סיכול בריחה או אירועים שליליים אחרים

